

Zasnova gozdarskega načrtovanja

Andrej BONČINA, Jurij DIACI, Klemen JERINA, Janez KRČ

V okviru delovne skupine za pripravo stališč do sprememb in dopolnitev Zakona o gozdovih, ki jo je letos imenoval senat Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, smo največ pozornosti namenili razvoju organiziranosti gozdarstva v Sloveniji, del pa tudi drugim razvojnim vprašanjem gozdarstva; eno izmed njih je gozdarsko načrtovanje. Posredujemo stališča, ki naj prispevajo k razpravam o posodabljanju načrtovanja v gozdarstvu.

Pomen in naloge gozdarskega načrtovanja

Gozdarsko načrtovanje je pomembno orodje za uresničevanje koncepta gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji, ki je opredeljen z Zakonom o gozdovih (1993) in Resolucijo o nacionalnem gozdnem programu (2003). Načrtovanje je torej instrument gozdarske politike, hkrati pa je namenjeno lastnikom gozdov in vsem drugim izvajalcem v gozdnem prostoru. Pomembna naloga gozdarskega načrtovanja je sodelovanje z različnimi institucijami, ki delujejo v gozdnem prostoru, in tudi z institucijami, ki načrtujejo rabo širšega prostora.

Odločitve o gospodarjenju z gozdovi so pomembne na različnih ravneh – od sestoja in zasebne gozdne posesti do krajinske in regionalne ter nacionalne ravni – zato je načrtovanje vedno organizirano hierarhično na različnih ravneh. Izdelava načrtov je del nalog gozdarskega načrtovanja; druge pomembne naloge pri upravljanju gozdov so spremljava izvedbe ukrepov in presoja učinkovitosti gospodarjenja, spremljanje razvoja gozdov, priprava različnih podlag za javno gozdarsko službo, ministrstvo in druge institucije, letnih načrtov in poročil, sodelovanje v prostorskem načrtovanju itn.

Pomen načrtnega upravljanja gozdov je pogojen z obsežnim prostorom, dolgimi proizvodnimi cikli, kompleksno naravo gozdnih ekosistemov, velikim javnim pomenom gozdov ter množico lastnikov in različnih interesnih skupin v gozdnem prostoru. Zaradi večje lesnoproizvodne rabe

gozdov v prihodnosti ter vse večjega okoljskega in socialnega pomena gozdov se bo povečeval pomen gozdarskega načrtovanja.

Stroški in racionalizacija

V zadnjem letu je delovanje javne gozdarske službe zaradi nezadostnih sredstev omejeno in posledično v nasprotju s pravnimi predpisi in sprejetimi usmeritvami s tega področja. Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) stroški za načrtovanje niso visoki, sploh če jih primerjamo s tujino ali drugimi podobnimi dejavnostmi v Sloveniji, pomenom načrtovanja in upravljanja v okviru pristojnosti, ki jih ima ZGS. Zahtevo po racionalizaciji gozdarskega načrtovanja je zato treba usmeriti predvsem v posodabljanje in s tem večjo učinkovitost in kakovost načrtovanja, hkrati pa je treba nujno zagotoviti zadostna sredstva za nemoteno delovanje. Presoja in posodobitev sta potrebni zaradi različnih razlogov, najpomembnejši so: 1) v obdobju od uveljavitve sprememb na področju načrtovanja do danes so pridobljene izkušnje, ki nakazujejo prednosti in slabosti zasnove načrtovanja, 2) okvirni pogoji gospodarjenja z gozdovi so se v tem obdobju spremenili, 3) računsko sodišče, nekatere druge institucije in posamezni raziskovalci so opozorili na nekatere nedoslednosti pri upravljanju gozdov, 4) novo znanje in nove tehnološke možnosti.

Glede na sprejete temeljne dokumente, pomembne za gozdarstvo v Sloveniji, spremenjene okvirne pogoje pri gospodarjenju z gozdovi, slabosti dosedanjega načrtovanja, ki so bile omenjene v različnih poročilih ter strokovnih in znanstvenih člankih, in zglede iz tujine predlagamo usmeritve po vsebinskih sklopih.

Gozdarska politika in načrtovanje

Gozdarsko načrtovanje je pomembno orodje gozdarske politike, ki pa ni bilo povsem učinkovito izrabljeno. Gozdarska politika mora biti bolj premišljena kot doslej, saj se neposredno odraža

v gozdnogospodarskih načrtih. Tako je na primer Program razvoja gozdov v Sloveniji (1996) določil relativno nizko rabo gozdov (okoli 60 % prirastka gozdov), kar se je odrazilo v višini načrtovanega poseka v gozdnogospodarskih načrtih.

Poglavitna naloga načrtovanja je uresničevanje večnamenskega, sonaravnega in trajnostnega gospodarjenja v konkretnih naravnih in družbenogospodarskih razmerah. Te so znotraj gozdnega prostora Slovenije zelo različne. Pomembne naloge načrtovanja, povezane z gozdarsko politiko, so še: določanje območij z različnim ukrepanjem, izdelava predlogov kategorizacije gozdov, določanje prioritet pri gospodarjenju z gozdovi, določanje območij za (so)financiranje del, določanje območij z različno intenzivnostjo gospodarjenja, prilagajanje gospodarjenja z gozdovi aktualnim (mednarodnim) razmeram, podlaga za pridobivanje evropskih sredstev, poročanje itn. Podatki o uresničevanju načrtov so pomembna povratna informacija za spremembe gozdarske politike.

Sodelovanje z lastniki in javnostjo

Načrti so pomemben in hkrati še ne zadosti izkoriščen instrument sodelovanja in povezovanja z drugimi dejavnostmi ter razvojnimi aktivnostmi, kot so razvoj podeželja, lesne industrije, turistične dejavnosti in podobno. Načrti naj bodo bolj kot doslej vzvod za proaktivno delovanje gozdarske službe, predvsem pri sodelovanju z gozdnimi posestniki, njihovem povezovanju pa tudi v povezovanju z drugimi interesnimi skupinami in institucijami na lokalni in regionalni ravni.

Sodelovanje z lastniki gozda je treba intenzivirati in tudi bolj upoštevati njihove interese. To je mogoče doseči zlasti z večjo vključenostjo lastnikov v določanje ciljev gospodarjenja, večjo prožnostjo in diferenciacijo pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi, dopolnitvami gozdarskega informacijskega sistema, spremembami podrobnega načrtovanja, pripravo načrtov za zasebno gozdno posest itn. Uporabnost načrtov enot za zasebne gozdne posestnike bi izboljšali tako, da bi bili podatki in načrtovane količine dostopni za gozdne posestnike. Na podlagi sestojne karte in digitalnega katastra bi bili podatki o sestojnih parametrih (npr. sestojni tipi) in okvirne vrednosti načrtovanih ukrepov prikazani na ravni parcel.

Lastniki bi te podatke pridobili brezplačno oziroma bi do njih dostopali na internetu. Proti plačilu bi za zainteresirane lastnike (ali skupino lastnikov) izdelali načrt za zasebno posest, ki bi bil zaradi dostopnosti podatkov cenovno ugoden.

Nosilci načrtovanja

Nosilec načrtovanja mora biti javna gozdarska služba. Pomembno je, da pri načrtovanju gozdnih prostor obravnavamo celovito – torej skupaj javne in zasebne gozdove, pri čemer je treba upoštevati lastniške kategorije in tudi razlike znotraj posamezne lastniške kategorije zaradi različnih zahtev do gozdov in možnosti gospodarjenja pri načrtovanju ciljev in usmeritev.

Načrtovanje mora biti bolj kot doslej povezano z upravljanjem in vpeto v gospodarjenje z gozdovi. To je pomembno tudi za uresničevanje adaptivnega gospodarjenja z gozdovi (kontrolne metode). Nosilci načrtov enot naj bodo vodje krajevnih enot (KE), ki v pripravo načrta vključijo revirne gozdarje, ali pa naj bodo vsaj znatno bolj kot doslej vključeni v pripravo načrtov. Vodja KE namreč dobro pozna gozdne posestnike in pomen gozdov, gozdnogospodarsko problematiko in druge dejavnosti v enoti. Poudarek pri pripravi načrta je na kritični oceni dosedanjega gospodarjenja, predvsem pa na odločitvah za prihodnje gospodarjenje z gozdovi v enoti.

Odsek za načrtovanje na območni enoti izdeluje območne gozdnogospodarske načrte in usmerja izdelave načrtov enot; odsek zagotavlja skladno uresničevanje strateških usmeritev ter kakovost načrtov, vsebinsko usmerja delo vodij KE, nudi tehnično podporo (npr. GIS orodja), opravi večino inventure, še posebno na stalnih vzorčnih ploskvah, in del analiz stanja in razvoja gozdov.

Ravni načrtovanja

Dosedanje ravni načrtovanja so ustrezne (slika 1), niso pa ustrezne zasnove načrtovanja na posamezni ravni in povezave med ravnmi. Zato je treba spremeniti obseg, vsebino in medsebojno povezanost načrtovanja na teh ravneh.

Območni načrti so bili doslej preobsežni in preveč podrobni, zato so se vsebine delno podvajale z načrtom enote. Vsebino območnih

načrtov je treba nujno omejiti zgolj na strateško raven. Tudi pri lovskem načrtovanju so premajhne razlike med strateškimi in letnimi načrti. Deseletni načrti bi morali argumentirano in jedrnatno opredeliti usmeritve za nadaljnji razvoj, upoštevaje spremembe v prostoru, interese deležnikov in bioloških značilnosti živalskih vrst.

Ob pripravi sprememb zakonodaje je bil posredovan tudi predlog, s katerim se ne strinjamo, da bi namreč namesto območnih načrtov vpeljali le strateški načrt na ravni države, območne načrte pa bi ukinili. Tako bi nastala velika vrzel: z enoto bi pokrili nekaj tisoč hektarjev (del občine), naslednja bi bila državna raven. Povsem razumljivo je, da na državni ravni potrebujemo podatke o gozdovih in gospodarjenju, vendar to ni naloga načrta/načrtov, ampak različnih poročil, ki jih pripravljajo pristojne službe, sodoben gozdarski informacijski sistem pa mora omogočiti pripravo poročil na ravni države ali za poljubni predel/stratum gozdov. Pretirana centralizacija gozdarstva ni zaželena. Z regionalnimi (območnimi) načrti se je mogoče prilagajati naravnim ter družbenim in gospodarskim razmeram, ki so med območji pomembno različne. Prostorsko merilo na ravni območja (1 : 50000 in 1 : 25000) je ustrezno in za nekatere funkcije gozdov sploh najprimernejše prostorsko merilo za načrtovanje prostorske rabe gozdov (območij s poudarjenimi funkcijami) in sodelovanje v prostorskem načrtovanju na ravni občin. Prostor gospodarske enote je zato premajhen, prostor države pa prevelik. Regionalna raven je ustrezna za načrtovanje upravljanja populacij divjadi. Dovolj velik prostor, kot je območje/regija, sploh omogoča določanje prioritet pri gospodarjenju z gozdovi in s tem učinkovitejše gospodarjenje. Območni okvir (in območni načrt) je primeren za povezovanje in sodelovanje z drugimi dejavnostmi v regiji/območju. Območja bi pridobila, če bi bila skladna z neko politično razdelitvijo; žal ta pri nas ni stabilna tako kot v tujini. Število in meje občin so se spreminjali, vprašanje pokrajini ostaja odprto. V takšnih razmerah je zato smiselno ohraniti območja, presoditi pa uravnoteženost območij in smiselnost uskladtive njihovih meja z občinskimi.

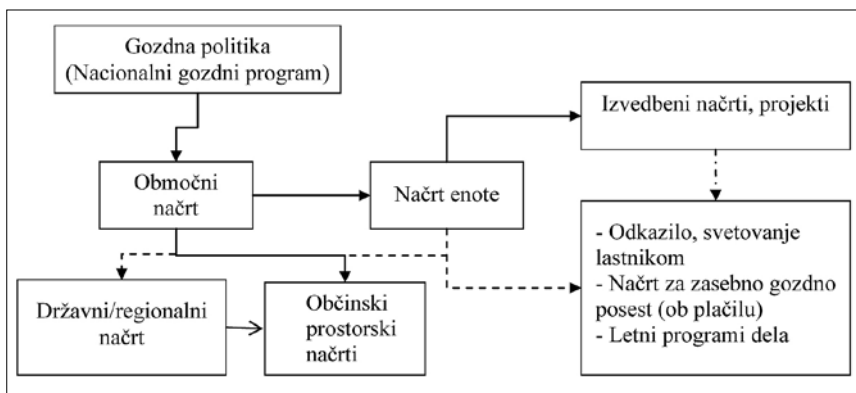
Načrte enot in izvedbene načrte je treba vsebinsko bolje povezati, načrti enote so lahko podlaga

za izdajo odločb. To je mogoče doseči tako, da je nosilec izdelave načrta vodja KE, sestojna karta pa je pomembna vez med načrtom enote in izvedbo.

Na podlagi načrtov enot revirni gozdarji odkazujejo drevje za posek, svetujejo lastnikom in za določena območja gozdov pripravijo izvedbene (gozdnogojitvene, sečnospravidne) načrte (projekte). Vsi načrti so podlaga za terensko delo, kar pomeni, da mora imeti revirni gozdar zadosten manevrski prostor za odločanje. Na terenu je zato ključna prisotnost gozdarskega osebja!

Izvedbenih (gozdnogojitvenih in sečnospravidnih) načrtov ni treba formalizirati; ne izdelujejo se na zalogo, ampak pred izvedbo za določena območja, ki so določena z načrtom enote ali po presoji javne gozdarske službe; za nekatera območja se izvedbeni načrt ne izdelujejo. Merila za izdelavo izvedbenih načrtov (projektov) so lahko: pomen gozdov (javni/zasebni), (so)financiranje gozdnogospodarskih ukrepov ter velikost območja za izvedbo (odkazilo, posek, gojitvena/varstvena dela).

Relativno večji pomen kot doslej naj ima v načrtu gozdnogospodarske enote sestojna karta, ki lastniku in revirnemu gozdarju nudi okvirno informacijo o stanju gozdnih sestojev ter smernicah (npr. redčenje, prebiranje, pomlajevanje, brez ukrepa) in ukrepah (npr. gojitvena dela), hkrati pa omogoča pregled nad sestoji za poljubna območja (odsek, oddelek, posest, več parcel, lahko tudi prostorsko ločenih). Za vsak sestoj so podane temeljne (standardizirane) informacije, in sicer o površini sestoja in glavnih sestojnih znakih ter standardizirane smernice in ukrepi. Sestojna karta je uporabna za različna področja pri gospodarjenju z gozdovi, lastnike gozdov, izvajalce itn. Karta je pomembna za stratifikacijo gozdov in zanesljivejšo oceno sestojnih parametrov na nižjih prostorskih ravneh. Omogoča različne stratifikacije (klasifikacije) gozdov, prostorsko določanje prioritet ukrepanja (npr. dela, ki so financirana ali sofinancirana, dela z večjo ali manjšo stopnjo nujnosti izvedbe). Presek sestojne karte z digitalnim katastrom omogoča posredovanje podatkov na ravni parcel oziroma gozdnih posesti. Presek sestojne karte z drugimi sloji (npr. gozdne vlake, posebnosti/objekti v gozdnem prostoru) je uporaben za terensko delo. Na nekaterih območjih

Slika 1: Zasnova načrtovanja

je neposredna podlaga za odkazilo in svetovanje. Sicer pa je treba podroben načrt na ravni sestojev pred izvedbo na podlagi terenskega obhoda in priprave izvedbenega načrta preveriti, dopolniti in detajlirati. Tako je lahko posamezni sestoj razdeljen na več negovalnih enot; določijo se npr. lokacije pomladitvenih jeder, smeri pomlajevanja, kar ni predmet načrta enote. Odločitve in ukrepi morajo biti prilagojeni stanju sestojev, ki se znotraj desetletnega obdobja že zaradi same rasti spreminja, ter interesom lastnikov. Gozdnogojitveno načrtovanje in odkazilo drevja omogočata stik z gozdnimi posestniki in upoštevanje njihovih interesov pri določanju gojitvenih ciljev in ukrepov. Ob obnovi gozdnogospodarskega načrta enote je treba sestojno karto obnoviti oziroma posodobiti. Pomembno je, da pri njeni pripravi sodeluje gozdarsko osebje krajevne enote. Preveriti je treba možnost, da revirni gozdarji in drugo osebje KE sproti posodablja sestojno karto. Vsekakor pa je treba ob obnovi načrta spremembe preveriti in objektivizirati.

Pri pripravi predlogov sprememb zakona je bil posredovan predlog, da gozdni posestnik lahko določen obseg poseka (20 do 30 m³) po dogovoru z javno gozdarsko službo (navodila, evidenca) opravi brez predhodne oznake drevja za posek. To naj bi prispevalo k racionalizaciji dela revirnega gozdarja. Menimo, da je glede na posestne razmere količina previsoka, verjetno bi takšen način omogočil velik vpliv lesnih trgovcev na izbiro drevja, botroval krajam in sporom v gozdnem prostoru in zelo zmanjšal vlogo revirnega gozdarja. Vsekakor je bolje zagotoviti zadostno

prisotnost javne gozdarske službe na terenu, hkrati pa dopustiti posek (npr. sanitarni posek, drva) le manjše količine lesa brez odkazila. Po vzoru Švice predlagamo, da je lahko dovoljen posek drevja za izpeljavo nege, preskrbo z drvimi ali lastno porabo brez označevanja s strani javne gozdarske službe do največ 5 m³ na leto na lastnika.

Funkcije in kategorija gozdov

Pravni predpisi definirajo veliko funkcij ter stopenj njihove valorizacije. Prikazovanje je nejasno zaradi števila in prekrivanja območij s poudarjenimi funkcijami. Karta funkcijskih enot za upravljanje nima posebne uporabne vrednosti, uporabnejši so sloji posameznih funkcij gozda. Vsebine o funkcijah so premalo povezane s cilji gospodarjenja in jasnimi ukrepi (dodani ukrepi ali omejitve) zaradi pomena funkcij. Z upravljalvskega vidika je smiselno prikazovati manj funkcij pri okvirnem načrtovanju (območje, enota), v okviru načrtovanja večnamenske rabe gozdnega prostora pa določati »prednostna območja« za izbrane cilje gospodarjenja in ustrezen režim ukrepanja za doseganje ciljev. Izbrani cilji gospodarjenja so podlaga in razlog za izdelavo podrobnega projekta za prednostno območje, pri katerem je potrebno sodelovanje uporabnikov oziroma naročnikov. Pri klasifikaciji na kategorije gozdov je delno arhaičen in tradicionalen pristop, ko so bili gozdovi razdeljeni na proizvodne gozdove, kjer so bile pomembne proizvodne funkcije, varovalne gozdove, ki pogosto zaradi odmakljenosti niso bili primerni za pridobivanje lesa, ter na gozdove s posebnim namenom, kjer so bile pomembne

socialne vloge gozdov. Zaradi nejasnosti in neustreznosti poimenovanja (npr. varovalni vs. zaščitni gozdovi) je treba kategorizacijo gozdov preveriti in dopolniti ter pri tem zagotoviti sodelovanje lastnikov in javnosti. Na takšnih območjih je treba načrtovanje dopolniti zaradi transparentnosti porabe javnih sredstev za (so)financiranje del in učinkovitosti večnamenskega gospodarjenja. Za takšna območja so nujni izvedbeni načrti (projekti), znaten del odgovornosti pri pripravi projekta prevzame osebe KE.

Vsebina in oblika načrtov

Vsebino načrtov (enot in območja) je treba spremeniti in posodobiti; načrti naj bodo znatno manj obsežni kot doslej, obliko je treba posodobiti, pripraviti tudi izdelke, primerne za širšo strokovno in laično javnost. Sestanki, delavnice in druge oblike participacije, ki so del načrtovalnega procesa, so vsaj enako pomembni kot izdelani načrt.

V sedanjih načrtih je veliko podatkov o stanju gozdov, razvoju, različnih analizah in podobno. Posebno na ravni rastiščnogojitvenih razredov so prikazi stanj gozdnih sestojev znatno preobširni, prikazi nekaterih modelov pa tudi odvečni. Analiza stanja gozdov in njihovega okolja ter analiza razvoja gozdov in uspešnosti gospodarjenja sta pomemben sestavni del načrtovalnega procesa, vendar zato ni treba obremenjevati načrtov s podatki. Podatki so sestavni del gozdarskega informacijskega sistema, ki ga vzdržuje gozdarsko načrtovanje. V načrtih za gospodarjenje z gozdovi morajo izstopati vsebine, ki zadevajo prihodnje gospodarjenje z gozdovi. Razlogi za odločitve so pojasnjeni z analizo stanja in razvojnih sprememb. V dosedanjih načrtih sta bila pomanjkljiva ekonomski in tehnološki vidik, zato je treba te vsebine pri načrtovanju dopolniti. Posek in spravilo namreč pomembno vplivata na večnamensko gospodarjenje z gozdovi, ekonomska učinkovitost je pomembna sestavina trajnostnega gospodarjenja.

Načrti enot naj bodo bolj kot doslej prilagojeni posebnostim območja, ki ga obravnavajo. Načrtov naj se na obremenjuje z besedili iz pravnih predpisov, nanje naj se le opozori; v načrtih naj bo zapis konkretnih odločitev, ki se izvajajo v okviru pravnih predpisov.

Gozdarski informacijski sistem

Za obvladovanje gozdnega prostora, spremljanje učinkovitosti gospodarjenja, spremljavo razvoja gozdov je potreben sodoben informacijski sistem, ki ga je treba posodabljati že zaradi novih tehnoloških možnosti. Javna gozdarska služba pridobiva in vzdržuje podatke o gozdovih in gospodarjenju; po obsegu izstopajo predvsem podatki s stalnih vzorčnih ploskev, ki jih je več kot sto tisoč. Pomembni so za spremljavo razvoja gozdov na različnih ravneh, z ustreznimi aplikacijami pa je treba izboljšati njihovo uporabno vrednost na državni ravni, saj so primerna podlaga tudi za poročanje na mednarodni ravni. Podatkovne zbirke so pomembne tudi za gozdarsko znanost. Prav tako je treba z ustreznimi aplikacijami izboljšati potencialno vrednost podatkov za upravljavce, gozdne posestnike, lokalne skupnosti in vso drugo zainteresirano javnost. Pripraviti je treba aplikacijo, ki bo omogočila dostop gozdnih posestnikov do podatkov o svojem gozdu, prav tako bi lahko dostopale do podatkov licencirane osebe/institucije.

Kontrola uspešnosti gospodarjenja

Kontrola uspešnosti gospodarjenja je pomanjkljiva, a zelo pomembna na različnih ravneh. V načrtih je treba opredeliti načine oziroma kazalnike spremljanja uspešnosti gospodarjenja. Njen sestavni del je evidenca opravljenih del ter presoja učinkovitost opravljenih del. To je še posebno pomembno na območjih, kjer so dela (so)financirana.

Drugo

Za učinkovito delovanje javne gozdarske službe je treba poenostaviti nekatere administrativne postopke. Gozdarji bodo tako lahko več na terenu, kjer gospodarjenje z gozdovi tudi poteka. Pri načrtovanju in gospodarjenju je nujna večja povezanost krajevne enote z lokalnimi deležniki, več samostojnosti in s tem tudi odgovornosti je treba prenesti na krajevno enoto, oboje je povezano z večjo kreativnostjo dela gozdarjev, ki doslej ni bila zadosti izrabljena. Pri določanju strukture poseka je treba puščati več manevrskega prostora izpeljavi zaradi upoštevanja npr. semenskih let, spreminjanja razmer na trgu lesa.

Načrtovanje je sestavni del upravljanja gozdov; večji poudarek kot doslej naj bo namenjen aktivnemu upravljanju z gozdovi in gozdnim prostorom. Poleg klasičnih gozdarskih vsebin je treba delovanje (načrtovanja in upravljanja) razširiti na področje voda, varstva narave, turizma in izobraževanja.

Sklep

Gozdarsko načrtovanje je instrument za uresničevanje večnamenskega, trajnostnega in sonaravnega gospodarjenja z gozdovi. Znatno je prispevalo k uspešnemu razvoju gozdov v Sloveniji. V

zadnjih šestdesetih letih se je njihovo stanje zelo izboljšalo in se približuje stanju, ko bo mogoče z ustreznimi sonaravnim gospodarjenjem izkoriščati celotni prirastek gozdov. Večja raba gozdov in vse večji okoljski in socialni pomen terjata preiščeno – načrtno ravnanje z gozdovi, ki bo v korist gozdov, lastnikov in javnosti. Nikakor pa ne želimo divje liberalizacije, od katere bi imeli koristi posamezniki na račun gozdov in širše družbe. Načrtovanje in celotno upravljanje z gozdovi je treba stalno posodabljati. Menimo, da predlagane konceptualne spremembe lahko prispevajo k racionalnejšemu načrtovanju in upravljanju gozdov.

GDK 232:946.2(045)=163.6

Posvetovanje za izpopolnjevanje premen smrekovih nasadov v Sloveniji

Jurij DIACI¹, Anton BREZNIK², Andrej BREZNIKAR², Matjaž ČATER³, Marijan DENŠA², Gal FIDEJ¹, Zoran GRECS², Vida PAPLER - LAMPE², Vid PRELOŽNIK², Jurij ROZMAN²

Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete in Zavod za gozdove Slovenije sta v sodelovanju z Gozdarskim inštitutom Slovenije 11. oktobra 2012 v Nazarjah organizirala posvetovanje z naslovom Premena smrekovih nasadov na rastiščih predalpskih jelovo-bukovih gozdov«. Na več kot desetini gozdov v Sloveniji je izmenjana drevesna sestava. Med njimi prevladujejo nasadi smreke na rastiščih listavcev, ki so potencialno najbolj ogroženi. Drugotni čisti smrekovi sestoji imajo vrsto neugodnih lastnosti, tako na primer lahko zmanjšujejo rodovitnost rastišča – še posebno na silikatnih podlagah, zmanjšujejo vrstno raznolikost številnih, na gozd vezanih organizmov, so ogroženi zaradi ujm in namnožitve žuželk, kar postaja še posebno izrazito ob podnebnih spremembah, njihovo pomlajevanje pa je oteženo. Po drugi strani izjemno priraščajo, hkrati so cene smrekovih sortimentov med najvišjimi v skupini najbolj razširjenih drevesnih vrst v Sloveniji. Poleg vedenja o ekologiji premen je pri

gozdnogojitvenih odločitvah zato pomembno iskanje primerne srednje poti med ekologijo in ekonomijo.

Namen posvetovanja je bil soočiti rezultate novjših raziskav problematike premen smrekovih nasadov s praktičnimi izkušnjami ter izoblikovati usmeritve za gospodarjenje v prihodnje. Posvetovanja so se udeležili vodje odsekov za gojenje gozdov Zavoda za gozdove Slovenije, vodje krajevnih enot in revirni gozdarji iz območne enote Nazarje, raziskovalci gozdarskega inštituta Slovenije in Oddelka za gozdarstvo Biotehniške fakultete, predstavnica gozdarske inšpekcije in predstavnik lastnika – Ljubljanske nadškofije. Pridružili so se nam tudi trije gostje: prof. dr. Eric Zenner in dr. Jeri Peck iz ZDA ter podiplomska študentka Lucia Dankova iz Slovaške.

¹ Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete

² Zavod za gozdove Slovenije

³ Gozdarski inštitut Slovenije